

ТЕРНОПІЛЬСЬКА ОБЛАСНА ДЕРЖАВНА АДМІНІСТРАЦІЯ
ТЕРНОПІЛЬСЬКА ОБЛАСНА ВІЙСЬКОВА АДМІНІСТРАЦІЯ
РОЗПОРЯДЖЕННЯ

від _____ 20 ____ року м. Тернопіль № _____

***Про затвердження
положення про заповідне
урочище „Вертеби”***

Відповідно до законів України „Про природно-заповідний фонд України”, „Про місцеві державні адміністрації”, „Про правовий режим воєнного стану”, указів Президента України від 24 лютого 2022 року № 64/2022 „Про введення воєнного стану в Україні” і № 68/2022 „Про утворення військових адміністрацій”, від 13 липня 2026 року № 596/2026 „Про продовження строку дії воєнного стану в Україні”, наказів Міністерства екології та природних ресурсів України від 25 лютого 2013 року № 65 „Про затвердження Інструкції щодо оформлення охоронних зобов’язань на території та об’єкти природно-заповідного фонду”, Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів України від 02 серпня 2022 року № 281 „Про затвердження Методичних рекомендацій щодо розроблення положень про території та об’єкти природно-заповідного фонду України”, враховуючи рішення Зборівської міської ради від 19 червня 2026 року № 101 та протокол засідання комісії обласної військової адміністрації з попереднього розгляду документації щодо охорони, збереження та використання природно-заповідного фонду, відтворення його природних комплексів та об’єктів, охорони рослинного й тваринного світу від 21 серпня 2026 року № 7/26:

1. Затвердити положення про заповідне урочище „Вертеби”, що додається.
2. Департаменту екології та природних ресурсів обласної військової адміністрації в місячний строк передати заповідне урочище „Вертеби”

ТЕРНОПІЛЬСЬКА ОБЛАСНА ВІЙСЬКОВА АДМІНІСТРАЦІЯ
№ 642/01.02-01 від 24.09.2026

Сертифікат 3FAA9288358EC00304000000CEE93A0039D8DF00
Підписувач Пастух Тарас Тимофійович
Дійсний з 06.02.2025 10:20:31 по 04.02.2027 10:20:31

під охорону Зборівській міській раді шляхом оформлення охоронного зобов'язання.

3. Контроль за виконанням розпорядження доручити заступникові начальника обласної військової адміністрації згідно з розподілом обов'язків.

Начальник військової адміністрації

Тарас ПАСТУХ

Роман Свистун

Світлана Беспоповцева

Галина Берекета

Ірина Ленків

Тетяна Романська

Володимир Комінко

Ольга Кравець

ЗАТВЕРДЖЕНО

Розпорядження начальника
обласної військової адміністрації

№ _____

**ПОЛОЖЕННЯ
ПРО ЗАПОВІДНЕ УРОЧИЩЕ
„ВЕРТЕБИ”**

I. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1. Заповідне урочище „Вертеби” (далі – Заповідне урочище) оголошене рішенням Тернопільської обласної ради від 12 листопада 2013 року №1521 „Про оголошення заповідного урочища „Вертеби” на території Годівської сільської ради Зборівського району” (зі змінами, внесеними рішенням Тернопільської обласної ради від 09 квітня 2015 року № 1944 „Про внесення змін до рішення Тернопільської обласної ради від 12 листопада 2013 року № 1521 „Про оголошення заповідного урочища „Вертеби” на території Годівської сільської ради Зборівського району”).

2. Заповідне урочище входить до складу природно-заповідного фонду України і охороняється як національне надбання, щодо якого встановлюється особливий режим охорони, збереження і використання.

3. Заповідне урочище площею 12,00 га розташоване у Тернопільському районі Тернопільської області в адміністративних межах Зборівської міської ради, біля витоку р. Зварич на околиці с. Годів.

4. Зборівська міська рада, власники та користувачі земельних ділянок на території Заповідного урочища у своїй діяльності керуються Конституцією України, законами України „Про охорону навколишнього природного середовища”, „Про природно-заповідний фонд України”, „Про рослинний світ”, „Про Червону книгу України”, Земельним кодексом України, іншими законодавчими і нормативно-правовими актами та цим положенням, забезпечують і несуть відповідальність за належний стан та додержання встановленого режиму території Заповідного урочища.

5. Межі земельної ділянки, на якій розташоване Заповідне урочище, встановлюються в натурі (на місцевості) та закріплюються межовими знаками у визначеному законодавством порядку.

Відомості про межі, цільове призначення, оцінку, угіддя земельних ділянок у межах Заповідного урочища та про обмеження у їх використанні вносяться до Державного земельного кадастру в установленому законодавством порядку та обов’язково враховуються при здійсненні землеустрою, розробленні містобудівної документації, проєктних матеріалів щодо планування території на регіональному рівні, а також при розвитку, забудові, використанні прилеглих територій.

До встановлення меж Заповідного урочища у натурі його межі визначені відповідно до проєкту створення.

6. Адреса Зборівської міської ради: 47201, вул. Б. Хмельницького, 24, м. Зборів, Тернопільський район, Тернопільська область, тел. (03540) 2-11-86, e-mail: rada@zborivska-gromada.gov.ua.

II. МЕТА СТВОРЕННЯ І ЗАВДАННЯ

1. Метою створення Заповідного урочища є охорона та збереження у природному стані унікальних природних комплексів Опільського ландшафту, генофонду рослинного і тваринного світу та використання його у наукових цілях, місць зростання, відтворення та відновлення чисельності жовтозілля Бессера (*Senecio besseranus Minder*), зіноваті подільської (рокитничка подільського) (*Chamaecytisus podolicus (Blocki) Klaskova*), зіноваті білої (рокитничка білого) (*Chamaecytisus albus (Hacg.) Rothm.*), зозульок плямистих (*Dactylorhiza maculata (L.) Soo*), билинця довгорогого, билинця комарникового (*Gymnadenia conopsea (L.) R. Br.*), зозулинця шоломоносного (*Orchis militaris L.*), любки дволистої (*Platanthera bifolia L.*), горицвіту весняного (*Adonis vernalis L.*), вітеринки нарцисоквіткової (анемони нарцисоквіткової) (*Anemone narcissiflora L. (A. laxa)* - видів рослин, занесених до Червоної книги України; волошки стиснутої (*Centaurea stricta Waldst. et Kit*), заячої конюшини Шиверека (*Anthyllis schiwereckii (DC) Blocki*), конюшини гірської (*Trifolium montanum L.*), конюшини панонської (*Trifolium pannonicum Jacq.*), купальниці європейської (*Trollius europaeus L.*), осоки низької (*Carex humilis Leus.*), перстачу білого (*Potentilla alba L.*), підмаренника застарілого (*Galium exoletum Klok.*), фітеуми кулястої (*Phyteuma orbiculare L.*), чемериці Лобелія (*Veratrum lobelianum Bernh.*), чини лісової (*Lathyrus sylvestris L.*), шавлії зарослевої (*Salvia dumetorum Andr.*) - видів рослин занесених до переліку рідкісних і таких, що перебувають під загрозою зникнення на території Тернопільської області, місць перебування та оселення тварин.

2. Основними завданнями Заповідного урочища є:

- збереження природних комплексів та об'єктів на його території;
- забезпечення охорони території Заповідного урочища з усіма природними комплексами та об'єктами;
- проведення наукових досліджень і спостережень за станом природних комплексів, що охороняються, та вивчення динаміки природних процесів, явищ, що відбуваються в них;
- розробка наукових основ збереження, відновлення та відтворення рідкісних, зникаючих видів рослин, тварин та природних комплексів;
- запобігання знищенню чи пошкодженню флори і фауни, що охороняється, поліпшення середовища їх існування, створення належних умов для розмноження у природних умовах та для розселення;
- виконання відновлювальних робіт на землях з порушеними корінними природними комплексами, збереження та відновлення рослинних угруповань, що історично склалися;
- підтримання загального екологічного балансу в регіоні;
- поширення екологічних знань серед населення тощо.

III. РЕЖИМ ТЕРИТОРІЇ ТА ОХОРОНА

1. Відповідно до Закону України „Про природно-заповідний фонд України” на території Заповідного урочища забороняється будь-яка діяльність, що суперечить меті та завданням Заповідного урочища, передбаченим цим положенням, і загрожує збереженню об’єкта природно-заповідного фонду, у тому числі:

- будівництво споруд, шляхів, лінійних та інших об’єктів транспорту, які не пов’язані з охороною території Заповідного урочища;

- розведення вогнищ, влаштування місць відпочинку населення, стоянок транспорту, а також проїзд і прохід сторонніх осіб, прогін свійських тварин;

- проліт літаків та вертольотів нижче 2000 метрів над землею, подолання літаками звукового бар’єру над територією Заповідного урочища та інші види штучного шумового впливу, що перевищують установлені нормативи;

- геологорозвідувальні роботи, розробка корисних копалин, порушення ґрунтового покриву та гідрологічного і гідрохімічного режимів;

- застосування хімічних засобів;

- заготівля кормових трав, лікарських та інших рослин, квітів, насіння, очерету, випасання худоби, вилов і знищення диких тварин, порушення умов їх оселення, гніздування, інші види користування рослинним і тваринним світом, що призводять до порушення природних комплексів;

- мисливство, рибальство, лісокультурні роботи, всі види рубок;

- всі види екскурсій, крім пішохідних;

- біотехнічні заходи, сінокосіння механізованими засобами, туризм;

- інтродукція нових видів тварин і рослин, проведення заходів з метою збільшення чисельності окремих видів тварин понад допустиму науково обґрунтовану ємність угідь, збирання колекційних та інших матеріалів, крім матеріалів, необхідних для виконання наукових досліджень;

- надання земельних ділянок під забудову, ведення особистого господарства, обслуговування житлових будинків та господарських споруд;

- заліснення земельних ділянок з лучно-степовою флорою;

- випалювання сухої рослинності або її залишків, розпалювання багать;

- складування будівельних матеріалів, конструкцій, обладнання;

- зберігання всіх видів отрутохімікатів та мінеральних добрив;

- влаштування літніх таборів для худоби та пташників;

- збір (добування) об’єктів Червоної книги України та регіонально-рідкісних видів рослин і тварин (крім збору в наукових, селекційних цілях у встановленому порядку);

- проїзд територією Заповідного урочища механічних транспортних засобів, крім доріг загального користування, вулиць і доріг міст та інших населених пунктів, автомобільних доріг на приватних територіях та транспортних засобів посадових осіб виконавчих органів селищних, сільських, міських рад, які здійснюють державний контроль у сфері охорони навколишнього природного середовища, а також правоохоронних органів, аварійно-рятувальних служб,

органів та закладів охорони здоров'я, з'єднань військових частин, підрозділів Збройних Сил України та інших військових формувань, утворених відповідно до законів України, операторів протимінної діяльності під час виконання службових обов'язків, спеціальних підрозділів центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику із здійснення державного нагляду (контролю) у сфері охорони навколишнього природного середовища, раціонального використання, відтворення та охорони природних ресурсів, працівників підприємств, установ та організацій, які здійснюють обслуговування об'єктів інфраструктури, розташованих у межах цих територій та об'єктів, власників або користувачів земельних ділянок, водних та інших природних об'єктів, оголошених Заповідним урочищем (у випадках, коли здійснюються дозволені господарські заходи);

влаштування стоянок автотранспорту, ремонт, обслуговування та миття транспортних засобів, машин, механізмів;

проведення пізнавальних екскурсій поза межами екскурсійних стежок;

будь-яка інша діяльність, що порушує природні процеси, які відбуваються у природних комплексах, включених до складу Заповідного урочища.

2. На території Заповідного урочища у встановленому порядку дозволяється:

використання його в природоохоронних, науково-пізнавальних і еколого-освітніх цілях, проведення науково-дослідних робіт;

виконання відновлювальних робіт на землях з порушеними корінними природними комплексами, а також здійснення заходів щодо запобігання змінам природних комплексів Заповідного урочища внаслідок антропогенного впливу, збереження та відновлення рослинних угруповань, що історично склалися, видів рослин і тварин, які зникають тощо;

здійснення протипожежних заходів;

спорудження у встановленому порядку будівель та інших об'єктів, необхідних для виконання поставлених перед Заповідним урочищем завдань;

збір колекційних та інших матеріалів, виконання робіт, передбачених планами довгострокових стаціонарних наукових досліджень, проведення екологічної освітньо-виховної роботи;

проведення пізнавальних екскурсій маркованою еколого-освітньою стежкою;

організація природоохоронної пропаганди, обладнання екологічних стежок; наукова, природоохоронна, господарська та інші види діяльності.

3. Спеціальне використання природних ресурсів у межах території Заповідного урочища здійснюється у порядку, визначеному статтею 9¹ Закону України „Про природно-заповідний фонд України”, іншими законодавчими та нормативними актами.

4. Забезпечення режиму охорони території Заповідного урочища здійснюється землевласниками та землекористувачами.

5. Землевласникам та землекористувачам у межах Заповідного урочища оформлюються охоронні зобов'язання щодо забезпечення режиму охорони та збереження території.

У разі зміни форми власності на земельну ділянку під Заповідним урочищем, землекористувача або його назви, орган місцевого самоврядування, який здійснює повноваження на території Заповідного урочища, зобов'язаний повідомити про це уповноважений орган виконавчої влади в галузі охорони навколишнього природного середовища в Тернопільській області з метою переоформлення охоронного зобов'язання.

6. Режим охорони та збереження Заповідного урочища враховується при землевпорядкуванні, розробленні регіональних та інших планів, проєктів будівництва, схем з розвитку тощо.

7. Державний контроль за дотриманням режиму охорони та збереження Заповідного урочища здійснюється спеціальними уповноваженими державними органами.

8. Громадський контроль за додержанням режиму охорони та збереження Заповідного урочища здійснюється громадськими інспекторами з охорони довкілля у межах повноважень, передбачених Кодексом України про адміністративні правопорушення.

IV. ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ПОРУШЕННЯ РЕЖИМУ ОХОРОНИ ТА ЗБЕРЕЖЕННЯ ЗАПОВІДНОГО УРОЧИЩА

1. Порухення режиму території Заповідного урочища тягне за собою дисциплінарну, адміністративну, цивільну або кримінальну відповідальність.

2. Відповідальність за порушення природоохоронного законодавства на території Заповідного урочища несуть особи, винні у:

нецільовому використанні території Заповідного урочища;

порушенні режиму охорони території Заповідного урочища (пункту 1 розділу III цього положення), проєкту створення Заповідного урочища;

здійсненні в межах території Заповідного урочища забороненої господарської діяльності;

псуванні, пошкодженні чи знищенні природних комплексів на території Заповідного урочища;

самочинній зміні меж;

відведенні території Заповідного урочища для інших потреб;

організації на території Заповідного урочища господарської діяльності без документів, визначених чинними нормативно-правовими актами;

невжитті заходів щодо попередження і ліквідації екологічних наслідків аварій та іншого шкідливого впливу на території Заповідного урочища;

перевищенні допустимих хімічних, фізичних, біотичних та інших впливів і антропогенних навантажень на території Заповідного урочища;

незаконному використанні природних ресурсів.

Законодавством може бути встановлена відповідальність і за інші порушення законодавства про природно-заповідний фонд.

3. Юридичні та фізичні особи зобов'язані відшкодувати шкоду, заподіяну ними внаслідок порушення природоохоронного законодавства на території Заповідного урочища в розмірах і порядку, встановленому чинним законодавством України.

V. ЗМІНА МЕЖ, КАТЕГОРІЇ ТА СКАСУВАННЯ СТАТУСУ

1. Зміна меж, категорії та скасування статусу Заповідного урочища проводиться відповідно до статей 51-54 Закону України „Про природно-заповідний фонд України” за погодженням з центральним органом виконавчої влади у галузі охорони навколишнього природного середовища на підставі відповідного експертного висновку.
